

латинських і новолатинських, а також латинізованих грецьких і гібридних лексичних одиниць, які увійшли в нові мови й українську зокрема ("студент", "аспірант", "екземпляр", "об'єкт", "культура", "музей", "театр", "інцидент", "прецедент", "амплітуда", "коментар", "іпотека", "бібліотека", "кондуктор", "ректор", "декан", "комісія", "директор", "ефект", "консул", "експозиція" etc.) і традиція використовувати греко-латинські словотворчі елементи у якості "будівельного матеріалу" для переважної більшості наукових термінів з різних галузей науки і техніки (не кажучи вже про фахову медичну термінологію!), але й величезна кількість латинських фразеологізмів, які увійшли до "золотого" фонду пареміології. Складно уявити собі, українську (та і будь-яку європейську!) мову без уживаних в оригіналі або перекладних фразеологізмів на зразок "яблуко чвар", "канути в лету", "ахіллесова п'ята", "схринька Пандори", "під егідою", "троянський кінь", "увійти в аннали", "нитка Аріадни", "ріг достатку" та багатьох інших. Важко також уявити собі рідну мову й літературу без античних образів-символів таких, як: Прометей, Аполлон, Афродіта (Венера), або "вічних пар" — "Орфей і Еврідіка", "Філімон і Бавкіда", "Пігмаліон і Галатя", "Низ і Евріал". Освічена людина чудово розуміє, про що йдеться не лише у прямому, але й в іронічному або саркастичному контексті, коли кажуть "Ескулап", "герой", "гарпія", "епігон", "Цербер (Кербер)", "співати дифірамби", "влаштовувати вакханалії", "до грецьких календ". У контексті нашого дослідження на окрему увагу заслуговують психоналітичні терміни з міфонімічним компонентом: "комплекс Едипа", "комплекс Електри", "комплекс Антігони", "комплекс Діани", "комплекс Медеї", "комплекс Геракла", "комплекс Діани". Надзвичайно важливо те, що використовуючи ці фразеологізми, ми неминує пригадаємо грецьку міфологію.

Здійснене дослідження дає змогу стверджувати, що латиномовні паремії вирізняються гармонійним поєднанням глибокого змісту із досконалою словесною формою. Значна кількість фразеологізмів з дивною влучністю дає змогу виражати суть досить складних явищ. Багато паремій несуть нам безцінну інформацію не лише про славетних людей і важливі події у житті античних народів, але й про історичні, релігійні, соціальні, географічні умови їх існування. Отже, володіння латинською мовою і латиномовною фразеологією зокрема, сприяє розширенню загальної і професійної культури мовлення майбутніх лікарів.

СИСТЕМА ОСВІТИ У СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ

THE SYSTEM OF EDUCATION IN ANCIENT ROME

Stepanitsa O.Y., Taran Z.M.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

Одним з найактуальніших завдань сучасності – це виховання майбутнього покоління, яке б змогло вивести країну на якісно нову сходинку. Тому метою нашої роботи є здійснення порівняльного аналізу системи освіти і виховання молоді у Стародавньому Римі та на Україні і виділення її основних принципів та пріоритетів. У роботі вперше були досліджені принципи гармонії і всебічності античного світу.

Римська система виховання була створена у VI ст. н. е., за основу якої було взято розвиток особистості кожного вільного громадянина і підготовка активного члена суспільства здатного жертвувати собою заради своєї держави, блискучого оратора і політика. Роботи античних філософів, істориків та політиків: Марка Туллія Цицерона (106-43 рр. до н. е.), Луція Ганні Сенеки (бл. 4 до н.е. - 65 н.е.), Марка Фабія Квінтіліана (бл. 35-96 рр.), Марка Теренція Варрона (116-27 до н.е.), Аврелія Августина (354-430), Марка Порція Катона (234-149 до н.е.) та ін. свідчать про високий рівень освітньо-виховного процесу у Римі. Основним методом виховання вони вважали саморух до божественного ідеалу, а основним засобом – повчальні бесіди-проповіді. Автор книги «Педагог» Климент Олександрійський (бл. 150 р. н.е.) наголошував, що педагог – це людина, яка веде молодь шляхом добра і істини для покращення її духовних і моральних якостей, а вивчення семи вільних мистецтв є лише додатковою освітою.

Особливу увагу римляни приділяли і фізичному вихованню. До засобів фізичного виховання входили: біг, стрибки, боротьба, плавання, гімнастика, танці та ігри. Тому у Римській державі часто проходили різні свята, циркові вистави, різноманітні видовища, змагання на колісницях та відомі на весь світ гладіаторські бої. Адже «Mens sana in corpore sano» – У здоровому тілі, здоровий дух (Ювінал «Сатири»), тобто зберігаючи тіло здоровим, людина зберігає в собі і душевне здоров'я.

Отже, вивчення культурної спадщини римлян дозволило встановити, що проблема створення морального ідеалу була завжди актуальною. Цілі освітньої системи Римської імперії були спрямовані на розвиток духовних і тілесних сил молодого покоління. Гармонійно і всебічно розвинена людина – центральна тема античного мистецтва: в статуях богів і героїв Гладіаторських боїв художники відобразили «канон» ідеального людського тіла з цільним могутнім характером, що вказує на їх високий інтелект і моральну чистоту, мужність, гуманність і непохитну силу волі.